11/08/2019

Μητρ. Δημητριάδος: “Εκκλησία και 2021”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Δημητριάδος και Αλμυρού

Του Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ιγνατίου,

Προέδρου της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητος

Η Εκκλησία της Ελλάδος φιλοδοξεί να πραγματοποιήσει σειρά επετειακών εκδηλώσεων το σωτήριον έτος 2021, κατά το οποίο συμπληρώνονται 200 χρόνια από το ξέσπασμα της Επανάστασης του 1821 και την κατάκτηση της Εθνικής μας παλιγγενεσίας. Φορέας προγραμματισμού και υλοποίησης των ανά την Ελλάδα εκδηλώσεων, κατ’ εντολήν της Ιεράς Συνόδου, είναι η Ειδική Συνοδική Επιτροπή Πολιτιστικής Ταυτότητος, η οποία ανέλαβε το υψηλό καθήκον να αναδείξει την σπουδαιότητα αυτής της πολυσήμαντης επετείου για το παρόν και το μέλλον μας, μελετώντας εμβριθώς τα διδάγματα που εξάγονται από τον θυσιαστικό αγώνα των ενδόξων προγόνων μας. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή, με την έγκριση και

ολόθυμη υποστήριξη της Ιεράς Συνόδου, προγραμμάτισε δέκα ετήσια, Διεθνή Επιστημονικά Συνέδρια, έως το έτος 2021, έχοντας υλοποιήσει μέχρι σήμερα τα επτά και έχοντας εκδώσει, σε αντίστοιχους τόμους, τα Πρακτικά των πρώτων έξι.

Η Ελληνική και οικουμενική διάσταση της Επανάστασης

Από την έως τώρα γόνιμη και καρποφόρα επιστημονική διεργασία, αποδείχθηκε ότι η Ελληνική Επανάσταση του 1821 υπήρξε ο πιο καθοριστικός παράγοντας για την οργάνωση του νέου Ελληνισμού, σε εθνικό, πολιτικό και πολιτιστικό επίπεδο. Όμως, όπως συμβαίνει με τα πραγματικά μεγάλα γεγονότα, ήταν απαράγραπτη και η οικουμενική της διάσταση. Δεν είναι τυχαίο ότι, παρά τις προειδοποιήσεις των Ελλήνων οπαδών του Διαφωτισμού, ότι το έθνος δεν ήταν έτοιμο να επαναστατήσει, λόγω απουσίας πνευματικής και κοινωνικής ανάπτυξης, η Επανάσταση έγινε και, παρά τα μεγάλα προβλήματά της, πέτυχε την παλιγγενεσία, συγκινώντας ένα μεγάλο μέρος των Ευρωπαίων διανοητών και καλλιτεχνών, ενώ παράλληλα, τροφοδότησε εκ νέου τα διεθνή κινήματα για εθνική ανεξαρτησία και αποτίναξη κάθε μορφής δουλείας.

Την ίδια στιγμή, η Επανάσταση συγκίνησε και συσπείρωσε διαφορετικές και αποκλίνουσες ομάδες και κοινωνικές τάξεις Ελλήνων, όπως εμπόρους, αρματολούς και κλέφτες, διανοούμενους, δασκάλους, φωτεινά πρόσωπα της Εκκλησίας, που αποτελούσε, στο πλαίσιο του Οθωμανικού Κράτους, την νομικά υπόλογη, αλλά και πολιτιστικά και εθνικά αδιαμφισβήτητη ηγεσία του σκλάβου έθνους. Η διαπίστωση αυτή συνιστά ένα πειστικότατο τεκμήριο για την σημασία της μνήμης του γεγονότος αυτού στην χάραξη του μέλλοντος, όχι μόνο για την Ελληνική κοινωνία σήμερα, αλλά και του σύγχρονου ανθρώπου ευρύτερα.

Ο λόγος που έκανε τα μέλη του Σώματος του Χριστού να συστρατευτούν σε μια ένοπλη εξέγερση, είναι η διάσωση του υπέρτερου αγαθού της βασικής συνθήκης αλήθειας του ανθρωπίνου προσώπου, όπως αυτό κατανοήθηκε εξίσου στον Ευαγγελικό λόγο και συμπυκνώθηκε στο πρόταγμα της Ελευθερίας, όχι απλώς ως εθνικής οριοθέτησης απέναντι στον άλλο, ούτε ως ατομικής δυνατότητας απεριόριστων επιλογών, αλλ’ ως πάλης απέναντι σε κάθε συνθήκη θανάτου. Η έννοια της Δικαιοσύνης, ως τμήμα της ελευθερίας από τις άδικες δομές του θανάτου, η έννοια της Ελευθερίας να συλλογάσαι ελεύθερα και άρα καλά, η Ειρήνη, μέσα από την αλήθεια στις σχέσεις των ανθρώπων και άλλα πολλά όμοιά τους, είναι αυτά που συμποσούνται στην έννοια της Ελευθερίας και δικαιώνουν το ανεπανάληπτο δίλημμα, που οδηγεί σε κάθε είδους θυσία: Ελευθερία ή θάνατος!

Η επιδίωξη της Εκκλησίας για το 2021

Καθώς η Ορθόδοξη Εκκλησία επιδιώκει να διακονεί διαρκώς με τον λόγο της αυτή την διαρκή και ματωμένη διεκδίκηση της Ελευθερίας στην πράξη, επιδιώκει με την επέτειο των 200 χρόνων της Επανάστασης, να ξαναστρέψει τον στοχασμό στα γεγονότα της σπουδαίας και κρίσιμης εκείνης ιστορικής περιόδου, υπό το πρίσμα αυτής της έννοιας της Ελευθερίας και της σημασίας της σ' ένα ευρύτερο περιβάλλον, διαμορφωμένο από τις σύγχρονες συνθήκες και από τις συνέπειες της μεγάλης πνευματικής και οικονομικής κρίσης, που πλήττει τα τελευταία χρόνια την Ελληνική κοινωνία, αλλά και την αντίστοιχη κρίση στις σχέσεις των Κρατών, στο εσωτερικό των κοινωνιών και στην κατάσταση όλου του πλανήτη. Επιδιώκει, όμως, παράλληλα, να ανταπαντήσει στην συστηματική, οργανωμένη και καλοσχεδιασμένη προσπάθεια αποδόμησης της ιστορικής αλήθειας, που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια, κυρίως ως προς την συμβολή της Εκκλησίας στην υπόθεση του Αγώνα της Ελευθερίας. Και αυτό το πράττει όχι με απολογητική διάθεση, αλλά προς τον σκοπό της ιστορικής αποκατάστασης, στηριζόμενη στις αυθεντικές ιστορικές πηγές, που δεν υπακούουν σε άνωθεν κελεύσματα και σκοτεινές σκοπιμότητες, αλλά παρακολουθούν τα γεγονότα και αφουγκράζονται την διαχρονική φωνή των Αγωνιστών.

Βασικοί άξονες των εκδηλώσεων

Υπό το πρίσμα αυτό, οι προτεινόμενες και προγραμματιζόμενες εκδηλώσεις του 2021 εντάσσονται σε δύο βασικούς άξονες: Α. Την ανάδειξη των γεγονότων της Επανάστασης, των ιδεών που την στήριξαν, των συνθηκών που ευνόησαν την οργάνωση και το ξέσπασμά της και Β. Τα μηνύματα που η Επανάσταση μπορεί να δώσει στους σημερινούς Έλληνες, ιδιαίτερα στους νέους, που δοκιμάζονται από τις αντίξοες συνθήκες της ποικιλόμορφης κρίσης.

Με βάση αυτά, το σκεπτικό των εκδηλώσεων, από πλευράς Εκκλησίας, θα καλύπτει τους εξής τομείς:

1. Την ανάδειξη των ιστορικών γεγονότων και της ευρύτερης ιστορικής συγκυρίας, στοιχείων δηλ. που είναι σχετικά άγνωστα στους σημερινούς Έλληνες, είτε λόγω ελλιπούς ενημέρωσης, είτε λόγω μειωμένου ενδιαφέροντος (π.χ. διαλέξεις, ημερίδες, συνέδρια, παρουσιάσεις των τόμων με τα πρακτικά των Επιστημονικών μας Συνεδρίων κ.άλ.).

2. Την ανάδειξη των ιδεών και των συλλογικών κατακτήσεων που η Επανάσταση έφερε στο προσκήνιο (π.χ. συλλογικοί δημοκρατικοί θεσμοί, με την μορφή της Εθνοσυνέλευσης).

3. Μορφές και πρόσωπα του Αγώνα ή της ευρύτερης ιστορικής συγκυρίας, που

έδρασαν πριν και αμέσως μετά, σε συνάρτηση με την Επανάσταση και που μπορούν να προβληθούν ως πρότυπα για τους νεοέλληνες (π.χ. Ρήγας Φεραίος, Ιωάννης Καποδίστριας, Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Στρατηγός Μακρυγιάννης κ.άλ.).

4. Την προσφορά της Εκκλησίας και του Κλήρου στον Αγώνα, τόσο πριν, όσο και κατά την διάρκεια της Επανάστασης (π.χ. διατήρηση της ταυτότητας του Γένους, Παιδεία, κληρικοί αγωνιστές, Νεομάρτυρες και ανάσχεση του καταστροφικού κύματος των βίαιων εξισλαμισμών, οικονομική συνεισφορά Μονών και πνευματική στήριξη του Αγώνα).

5. Διαχρονικά μηνύματα της Επανάστασης, που μπορούν να προβληθούν σήμερα, ανταποκρίνονται στις σημερινές ανάγκες και δημιουργούν προοπτική για ένα καλύτερο μέλλον (π.χ. αγάπη για την πατρίδα, αγωνιστικότητα, εμμονή στην συλλογική, εθνική, θρησκευτική και πολιτιστική μας ταυτότητα, διεκδίκηση των δικαίων μας με αποφασιστικότητα κ.λπ.).

Όλα τα παραπάνω πρέπει να αναδειχθούν το 2021, για να τιμηθεί η μνήμη των ανθρώπων που αγωνίστηκαν για την ελευθερία μας. Η Ορθόδοξη Πίστη, ο πατριωτισμός, η επίγνωση της διαχρονικής συνέχειας του Γένους. Φυσικά, όλα αυτά θα γίνουν με σεβασμό προς τις ανάγκες του παρόντος και με προοπτική μέλλοντος. Το 1821 δεν θα το κλείσουμε στο Μουσείο, ούτε όμως, θα το χρησιμοποιήσουμε για να δικαιώσουμε μονομερείς ερμηνείες, οι οποίες ουδεμία σχέση έχουν με αυτά που πρέσβευαν οι ίδιοι οι πρωταγωνιστές. Ιδιαιτέρως, όταν απευθυνόμαστε σε νέους, καλόν είναι να τονίζεται η ελπίδα, η οποία κρατήθηκε ζωντανή στα δύσκολα χρόνια της δουλείας χάρις σε ἕνα συγκεκριμένο Όραμα: Την Μεγάλη Ιδέα! Ας αναζητήσουμε σήμερα μία Νέα Μεγάλη Ιδέα, η οποία δεν θα έχει περιεχόμενο εδαφικό, ούτε όμως, ανεδαφικό! Δεν θα επιδιώκει μόνο την οικονομική ανάπτυξη, την βελτίωση του βιοτικού
επιπέδου και την ευημερία του λαού μας μονομερώς, αλλά, κυρίως, την επανεύρεση και επανεκτίμηση των διαχρονικών πνευματικών αξιών του Ελληνισμού, που αποτελούν τον μεγάλο και ανεκτίμητο πλούτο μας.

Αν οι εκδηλώσεις μας ακολουθήσουν αυτό το σκεπτικό, πιστεύω ότι δεν θα μείνουν στην απλή επετειακή τους διάσταση, αλλά θα προσφέρουν χρήσιμα στοιχεία και διδάγματα στην παρούσα συγκυρία της κοινωνίας μας, κάνοντας τον εορτασμό των 200 χρόνων της Επανάστασης του 1821 ουσιαστικά γόνιμο για το μέλλον.

Δημοσιεύθηκε σήμερα στην **εφημερίδα «Ελεύθερος Τύπος»**